YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (neljäs jaosto)

4 päivänä heinäkuuta 2002 *

Asiassa T-239/00,

SCI UK Ltd, kotipaikka Irvine (Yhdistynyt kuningaskunta), edustajanaan barrister L. Allen,

kantajana,

vastaan

Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään R. Tricot ja R. Wainwright, prosessiosoite Luxemburgissa,

vastaajana,

jossa kantaja vaatii kumottavaksi 29.6.2000 tehtyä komission päätöstä K(2000) 1684 lopullinen, jonka mukaan tuontitullien palautus kantajalle ei ole perusteltua,

* Oikeudenkäyntikieli: englanti.

EUROOPAN YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIN (neljäs jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja M. Vilaras sekä tuomarit V. Tiili ja P. Mengozzi,

kirjaaja: johtava hallintovirkamies B. Pastor,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 6.2.2002 pidetyssä istunnossa esitetyn,

on antanut seuraavan

tuomion

Asiaa koskevat oikeussäännöt

1 Lokakuun 7 päivänä 1986 annetulla neuvoston asetuksella (ETY) N:o 3069/86 (EYVL L 286, s. 1) muutetun tuonti- tai vientitullien palauttamisesta tai niistä vapauttamisesta 2 päivänä heinäkuuta 1979 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1430/79 (EYVL L 175, s. 1) 13 artiklan 1 ja 2 kohdassa säädetään seuraavaa:

"Tuontitullit voidaan palauttaa tai peruuttaa muissa kuin A ja D osassa tarkoitetuissa erityistilanteissa, jotka johtuvat olosuhteista, joissa ei ole kyse asianomaisen vilpillisestä menettelystä tai ilmeisestä laiminlyönnistä.

Tilanteet, joissa ensimmäistä alakohtaa voidaan soveltaa, sekä tässä tarkoituksessa noudatettavat yksityiskohtaiset menettelysäännöt määritetään 25 artiklassa säädetyn menettelyn mukaisesti. Palautukselle tai peruuttamiselle voidaan asettaa erityisehtoja.

2. Tuontitullit palautetaan tai peruutetaan 1 kohdassa mainituista syistä hakemuksesta, joka on jätettävä asianomaiseen tullitoimipaikkaan kahdentoista kuukauden määräajassa siitä, kun perimisestä vastaava viranomainen on kirjannut kyseiset tullit tileihin.

Toimivaltaiset viranomaiset voivat kuitenkin sallia tämän määräajan ylittämisen asianmukaisesti perustelluissa poikkeustapauksissa." *

2 Asetuksen (ETY) N:o 1430/79 4 a, 6 a, 11 a ja 13 artiklan soveltamissäännöksistä 12 päivänä joulukuuta 1986 annetussa komission asetuksessa (ETY) N:o 3799/86 (EYVL L 352, s. 19) luetellaan ensin mainitun asetuksen 13 artiklan 1 kohdassa tarkoitetut erityistilanteet, jotka johtuvat olosuhteista, joissa ei ole kyse asianosaisen vilpillisestä menettelystä tai ilmeisestä laiminlyönnistä, ja tilanteet, joita ei voi pitää erityistilanteina. Asetuksen N:o 3799/86 4 artiklassa säädetään muun muassa seuraavaa:

"Rajoittamatta [asetuksen N:o 1430/79] 6 ja 10 artiklassa säädetyn menettelyn puitteissa tapauskohtaisesti arvioitavien muiden tilanteiden soveltamista, [kyseisen asetuksen] 13 artiklan 1 kohdassa tarkoitetulla tavalla

— —

* Suomennettu yhteisöjen tuomioistuimessa, koska EYVL:ssä ei ole julkaistu suomenkielistä tekstiä.

2) erityistilanteita, jotka johtuvat olosuhteista, joissa ei ole kyse asianomaisen vilpillisestä menettelystä tai ilmeisestä laiminlyönnistä, eivät sinänsä ole:

— —

c) sellaisten asiakirjojen esittäminen vilpittömässäkään mielessä tullietuuskohtelun myöntämiseksi vapaaseen liikkeeseen luovutetuille tavaroille, joiden osalta myöhemmin todetaan, että ne olivat vääriä, väärennettyjä tai pätemättömiä tämän tullietuuskohtelun myöntämiseksi." *

Kanteen taustalla oleva tosiseikasto

3 Komissio antoi 23.1.1990 asetuksen N:o 165/90 väliaikaisen polkumyyntitullin käyttöön ottamisesta tiettyjen Japanista peräisin olevien elektronisten mikropiirien, niin sanottujen DRAMien (dynamic random access memories), tuonnissa ja eräiden viejien näiden tuotteiden tuontia koskevassa polkumyyntimenettelyssä antamien sitoumusten hyväksymisestä sekä kyseisiä viejiä koskevan tutkinnan päättämisestä (EYVL L 20, s. 5).

4 Asetuksella N:o 165/90 komissio muun muassa hyväksyi hintasitoumukset eräiden DRAM-piirien viejien osalta, jotka on asetuksessa lueteltu ja joihin lukeutuivat NEC Corporation (jäljempänä NEC) ja Matsushita Electronics Corporation (jäljempänä Matsushita).

* Suomennettu yhteisöjen tuomioistuimessa, koska EYVL:ssä ei ole julkaistu suomenkielistä tekstiä.

5 Asetuksen N:o 165/90 1 artiklan 4 kohdassa säädetään, että DRAM-piirit on vapautettu artiklassa tarkoitetusta tullista, mikäli ne ovat hyväksytyn sitoumuksen allekirjoittaneen yhtiön valmistamia ja mikäli tämä on ne vienyt yhteisöön.

6 Neuvosto antoi 23.7.1990 asetuksen N:o 2112/90 lopullisen polkumyyntitullin käyttöön ottamisesta tiettyjen Japanista peräisin olevien DRAMien tuonnissa ja väliaikaisen tullin lopullisesta kantamisesta (EYVL L 193, s. 1). Komission asetuksessa N:o 165/90 hyväksymät hintasitoumukset vahvistettiin. Asetuksen N:o 2112/90 1 artiklan 4 kohdan kolmannessa luetelmakohdassa säädettiin, että vapautuksen saaminen polkumyyntitulleista edellyttää, että DRAM-piirien tuonteihin oli liitettävä asiakirja, jonka malli annettiin kyseisen asetuksen liitteessä III ja jollaisen antavat valmistajat, joiden sitoumus oli tuossa asetuksessa hyväksytty (jäljempänä sitoumusasiakirja).

7 Kantajan oli Commodore International Ltd:n kanssa solmitun sopimuksen mukaisesti valmistettava tietokoneita ja tietokoneen osia sopimuskumppaninsa tytäryhtiötä varten Yhdistyneessä kuningaskunnassa. Sopimuksessa määrättiin, että kantaja ostaa DRAM-piirejä Commodore Japan Ltd:ltä (jäljempänä CJL). Tämä oli vapaa hankkimaan piirit kolmannelta taholta valintansa mukaan. CJL toimitti kantajalle kaikki näiden tavaroiden tuontia koskevaan ilmoitukseen tarvittavat asiakirjat. Kantajan oli tehtävä piirien tuontia koskeva ilmoitus.

8 Elokuusta joulukuuhun 1992 ulottuvan ajanjakson aikana kantaja osti CJL:ltä 19 erää NECin ja Matsushitan valmistamia, alkuperältään japanilaisia DRAM-piirejä.

9 Kunkin erän liitteenä oli NECin tai Matsushitan antama sitoumusasiakirja, jonka CJL oli toimittanut kantajalle. Nämä NECin ja Matsushitan asiaan valtuuttamien työntekijöiden allekirjoittamat asiakirjat olivat asetuksen N:o 2112/90 liitteessä III säädetyn mallin mukaisia.

10 Erien liitteenä oli niin ikään CJL:n lasku, jossa oli toimitettujen piirien määrä ja valmistajan eli NECin tai Matsushitan nimi sekä todistus siitä, että piirit olivat japanilaista alkuperää. Merkinnät vastasivat tavaroiden liitteinä olleissa sitoumusasiakirjoissa olevia merkintöjä.

11 Kantaja teki ilmoituksen tavaroista Yhdistyneen kuningaskunnan tullille. Sitoumusasiakirjojen perusteella tavarat vapautettiin polkumyyntitulleista ja kantaja maksoi niistä asiaankuuluvat tuontitullit.

12 Vuoden 1995 maaliskuun alussa Yhdistyneen kuningaskunnan tullivirkailijat, jotka vastasivat petosten estämisestä, suorittivat kantajan tiloissa yhdeksäntoista DRAM-piirierän tuontiin liittyen kotietsinnän. Kantajalle kerrottiin, että DRAMien tullauksessa käytettyjen asiakirjojen perusteellinen tutkiminen oli osoittanut, että jotkin näistä asiakirjoista olivat eri syistä pätemättömiä, ja että tavaroista tämän vuoksi kannettaisiin polkumyyntitulli.

13 Tämän seurauksena Yhdistyneen kuningaskunnan tullihallinto vaati polkumyyntitullien ja tuonnin yhteydessä kannettavan arvonlisäveron — yhteismäärältään 1 725 503,56 Englannin puntaa (GBP) — maksamista jälkikäteen.

14 Kantaja teki kyseisestä kantopäätöksestä näille tulliviranomaisille oikaisupyynnön.

15 Yhdeksästätoista pätemättömäksi julistetusta sitoumusasiakirjasta NEC ja Matsushita toimittivat kolmentoista osalta korvaavan pätevän sitoumusasiakirjan. Näitä kolmeatoista erää koskevat polkumyyntitullit peruutettiin.

16 Jäljelle jääneiden kuuden asiakirjan osalta kävi ilmi, että vastaavat tilaukset, jotka CJL oli alun perin tehnyt NECille, oli peruutettu. Koska NEC ei ollut pyytänyt näitä kuutta antamaansa sitoumusasiakirjaa takaisin, pääteltiin, että CJL oli petollisessa tarkoituksessa käyttänyt samoja asiakirjoja muiden NECin DRAM-piirien toimittamiseen kantajalle.

17 Kantajan maksettavaksi lopulta vaaditun velan suuruus oli 675 102,18 GBP (jäljempänä riidanalaiset polkumyyntitullit). Kantaja maksoi tämän velan 9.3.1998 tunnustamatta kuitenkaan sen perustetta.

18 Tulliviranomaiset ilmoittivat kantajalle, ettei tullin suorittamien tutkimusten johdosta ryhdyttäisi mihinkään toimenpiteisiin kantajaa kohtaan.

19 Commodore International Ltd tytäryhtiöineen, CJL mukaan lukien, asetettiin selvitystilaan sen ajankohdan, jona tuonti vuonna 1992 tapahtui, ja sen ajankohdan, jona tulli vuonna 1995 sai asian käsiteltäväkseen, välillä.

20 Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistynyt kuningaskunta pyysi kirjeellään 27.8.1999 komissiota tekemään päätöksen riidanalaisten polkumyyntitullien palauttamisesta asetuksen N:o 1430/79 13 artiklan mukaisesti.

21 Komissio ilmoitti kantajalle kirjeessään 18.4.2000 aikeestaan olla hyväksymättä riidanalaisten polkumyyntitullien palauttamista. Kantaja esitti huomautuksensa tältä osin kirjeessä 16.5.2000.

22 Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneelle kuningaskunnalle 29.6.2000 osoittamassaan päätöksessä komissio totesi, ettei riidanalaisten polkumyyntitullien palauttaminen ole perusteltua (K(2000) 1684 lopullinen; jäljempänä riidanalainen päätös).

Oikeudenkäynti ja asianosaisten vaatimukset

23 Kantaja nosti esillä olevan kanteen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen 28.8.2000 saapuneella kannekirjelmällä.

24 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin (laajennettu neljäs jaosto) päätti esittelevän tuomarin kertomuksen perusteella aloittaa suullisen käsittelyn. Prosessinjohtotoimenpiteisiin liittyen asianosaiset vastasivat tuomioistuimen esittämiin kirjallisiin kysymyksiin.

25 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin päätti asianosaisia kuultuaan 10.1.2002 siirtää asian käsittelyn kolmen tuomarin jaostoon ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 51 artiklan 1 kohdan nojalla.

26 Osapuolten lausumat ja vastaukset ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen esittämiin kysymyksiin kuultiin 6.2.2002 pidetyssä istunnossa.

27 Kantaja vaatii, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin

— kumoaa riidanalaisen päätöksen ja

— velvoittaa vastaajan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

28 Vastaaja vaatii, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin

— hylkää kanteen ja

— velvoittaa kantajan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Oikeudellinen arviointi

29 Kantaja vetoaa kanteensa tueksi yhteen ainoaan kanneperusteeseen, joka koskee ilmeistä arviointivirhettä asetuksen N:o 1430/79 13 artiklan soveltamisessa.

Asianosaisten väitteet perusteluineen

30 Kantaja väittää, että asetuksen N:o 1430/79 13 artiklaan kirjatut kaksi edellytystä, eli erityistilanteen kyseessäolo sekä vilpillisyyden tai ilmeisen laiminlyönnin puuttuminen, täyttyvät tässä tapauksessa. Kantaja viittaa yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytäntöön ja painottaa, että asetuksen N:o 1430/79 13 artikla on yleinen kohtuullisuuslauseke, joka on tarkoitettu kattamaan muut kuin käytännössä kaikkein yleisimmin todetut tilanteet, joista voitiin asetuksen antamishetkellä antaa erityislainsäädäntöä. Kantaja toteaa lisäksi, että erityistilanteen käsitteellä viitataan ulkoiseen syyhyn, jolla on odottamattomia ja väistämättömiä seurauksia asianomaisen kaikesta huolellisuudesta huolimatta.

31 Kantaja korostaa, että sitoumusasiakirjat oli toimittanut ja allekirjoittanut kaksi japanilaista valmistajaa, joiden nimet oli mainittu polkumyyntiasetuksessa niiden joukossa, jotka olivat esittäneet komissiolle hyväksytyn sitoumuksen. Asiakirjat olivat siis aitoja.

32 Kantaja huomauttaa, ettei sillä ollut mahdollisuutta varmentaa sille toimitettujen sitoumusasiakirjojen pätevyyttä, koska tässä tapauksessa se ei ollut sopimussuhteessa taikka kaupallisessa suhteessa kyseisiin japanilaisiin valmistajiin.

Lisäksi kantaja katsoo, ettei NEC noudattanut velvollisuuttaan valvoa tehokkaasti sitoumusasiakirjan noudattamista, koska se ei pyytänyt takaisin CJL:lle aiemmin toimittamiaan kuutta sitoumusasiakirjaa tilauksen peruuttamisen jälkeen. CJL:llä on näin ollen ollut mahdollisuus käyttää näitä kuutta autenttisesti laadittua sitoumusasiakirjaa toimittaakseen muita NECin DRAM-piirejä kantajalle. Tämä osoittaa selkeästi, että on ollut olemassa ulkoinen syy, joka on ilmaantunut huolimatta kaikesta kantajan osoittamasta huolellisuudesta.

33 Lisäksi kantaja katsoo komission jättäneen noudattamatta velvollisuutensa varmistautua hintasitoumustoimenpiteiden asianmukaisesta toimeenpanosta. Kantaja toteaa, että hintasitoumustoimenpiteiden toimeenpanon puitteissa japanilaisten valmistajien oli ilmoitettava komissiolle kaikista liiketoimista, jotka liittyivät DRAM-piireihin, jotka oli valmistettu vientiin myytäviksi yhteisöön. Näitä liiketoimia koskevia tietoja verrattiin tavaroiden myöhempiin vapaaseen liikkeeseen luovuttamista yhteisössä varten tehtäviin tullausilmoituksiin. Vertailu oli komission aineellinen tehtävä, joka vastasi sen velvoitetta ensinnäkin taata sitoumusten asianmukainen toimeenpano sekä niiden tehokas valvonta ja toiseksi suojella yhteisön valmistajia "harmaatuonnilta" ja vehkeilyiltä voimassa olevien säännösten kiertämiseksi. Koska komissio ei havainnut kuuden sitoumusasiakirjan petollista käyttöä, se laiminlöi noudattaa sille kuuluvia velvoitteita.

34 Kantaja huomauttaa vielä lopuksi, että tapa, jolla sitoumusasiakirjoja käytettiin petollisesti, ylitti sen mahdollisuudet havaita petos, ja että nämä vehkeilyt myös menivät joka tapauksessa yli kaiken valvonnan, jota kantajalta olisi voitu kohtuudella edellyttää, niin kaupalliselta kuin oikeudelliseltakin kannalta. Kantaja esitti sitoumusasiakirjat oman käsityksensä mukaan tulliviranomaisille vilpittömässä mielessä ja odotti mielestään oikeutetusti polkumyyntitulleista vapauttamista kyseisten DRAM-piirien osalta. Tämän vuoksi kantajan menettely ei ollut asetuksen N:o 1430/79 13 artiklassa tarkoitettua laiminlyönti. Tämän ohella kantaja toteaa, että Yhdistyneen kuningaskunnan tulliviranomaiset katsoivat, että kantaja ei ollut sekaantunut väitettyyn petokseen ja että kantaja oli tosiasiassa CJL:n kantajaan kohdistaman petoksen viaton uhri.

35 Kantaja päättelee tästä, että polkumyyntitullien kantamisen seurauksena täysin viatonta maahantuojaa rangaistaan. Kantajan mukaan on lisäksi kohtuutonta vaatia kantajaa kärsimään menetys, jota ei olisi koskaan tapahtunut, jos komissio ja kyseinen japanilainen valmistaja olisivat asianmukaisesti noudattaneet velvoitteitaan, jotka oli selkeästi määritelty hintasitoumuksissa.

36 Vastaaja ei kiistä asian tosiseikkoja ja myöntää, että kysymystä on tarkasteltava asetuksen N:o 1430/79 13 artiklan valossa.

37 Vastaaja korostaa, että kantaja ei ole osoittanut kyseessä olleen erityistilanteen. Sellaisten sitoumusasiakirjojen esittäminen, jotka on myöhemmin osoitettu vääränneetyiksi tai pätemättömiksi, ei sinänsä muodosta erityistilannetta, joka oikeuttaa tuontitullien palautukseen, vaikka asiakirjat olisikin esitetty vilpittömässä mielessä. Vastaaja viittaa yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen asiassa T-290/97, Mehibas Dordtselaan v. komissio, 18.1.2000 antamaan tuomioon (Kok. 2000, s. II-15, 82 kohta ja sitä seuraavat kohdat) ja väittää, että tämän kaltainen riski kuuluu luonnostaan tullaajan toimintaan ja on siten ammatillinen riski, joka tämän on otettava kannettavakseen.

38 Vastaajan mielestä se seikka, että kantajan ei ole katsottu sekaantuneen petokseen, on vailla merkitystä.

39 Kantajan sen väitteen osalta, jonka mukaan komission asiana on huolehtia hintasitoumusjärjestelmän toimivuudesta, vastaaja toteaa, että sovellettavassa säännöstössä ei säädetä mistään mekanismista, joka velvoittaisi tai oikeuttaisi komission yleisesti tutkimaan, että sitoumukset allekirjoittaneiden yritysten toimittamat sitoumusasiakirjat vastaavat tosiasiassa niitä, jotka on esitetty tullivi-

ranomaisille. Vastaaja katsoo, että jäsenvaltioiden tulliviranomaisten — eikä komission — asiana on todentaa tuonnin yhteydessä polkumyyntitulleista vapauttamiseksi esitettyjen sitoumusasiakirjojen aitous ja pätevyys.

40 Vastaaja huomauttaa, että sen selvittämiseksi, onko kyseessä erityistilanne, on arvioitava tilannetta, jossa muut toimijat ovat harjoittaessaan samaa toimintaa (asia C-86/97, Trans-Ex-Import, tuomio 25.2.1999, Kok. 1999, s. I-1041, 21 ja 22 kohta). Vastaajan mukaan säännöksistä perillä olevan huolellisen toimijan on kyettävä arvioimaan riskit, jotka ovat ominaisia markkinoille, joilla se toimii, ja punnittava vastakkain yhtäältä joihinkin viejiin liittyviä riskejä ja toisaalta luotettavimmilta viejiltä ostetuista tavaroista pyydettyjä hintoja (asia 827/79, Acampora, tuomio 11.12.1980, Kok. 1980, s. 3731, 8 kohta).

41 Vastaaja toteaa, että kyseisten asiakirjojen aitous ei riitä oikeuttamaan tullien palautusta tai peruuttamista (yhdistetyt asiat 98/83 ja 230/83, Van Gend & Loos v. komissio, tuomio 13.11.1984, Kok. 1984, s. 3763, 13 ja 20 kohta).

42 Vastaaja väittää, että asetuksen N:o 1430/79 13 artiklassa olevaa toista arviointiperustetta ei pidä tutkia kuin siinä tapauksessa, että erityistilanteen olemassaolo on vahvistunut. Se katsoo niin ikään, että artiklan tarkoituksena ei ole suojata tullaajaa niiden asiakkaiden konkurssin seurauksilta.

43 Vastaaja painottaa vielä, että asiaa ei voida pitää poikkeuksellisena, sillä suurella määrällä jälkikäteen tehtyjä tarkastuksia on sama vaikutus muihin toimijoihin. Tuontitullien palauttaminen tai peruuttaminen on yksi poikkeus tavanomaisesta

tuontijärjestelmästä, ja näin ollen tällaisia palautus- tai peruuttamissäännöksiä on tulkittava suppeasti niin, että palautusten tai peruuttamisten lukumäärä jää pieneksi.

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

44 On muistettava, että oikeuskäytännön mukaan asetuksen N:o 1430/79 13 artiklan 1 kohta on yleinen kohtuullisuuslauseke, joka on tarkoitettu kattamaan muut kuin käytännössä kaikkein yleisimmin todetut tilanteet, joista voitiin asetuksen antamishetkellä antaa erityislainsäädäntöä (ks. asia C-446/93, SEIM, tuomio 18.1.1996, Kok. 1996, s. I-73, 41 kohta ja siinä mainittu oikeuskäytäntö).

45 Tämän säännöksen mukaan kahden edellytyksen on yhtä aikaa täytyttävä, jotta tuontitullit voitaisiin palauttaa: kyseessä on oltava erityistilanne eikä kyseessä saa olla talouden toimijan vilpillinen menettely tai ilmeinen laiminlyönti (asia C-370/96, Covita, tuomio 26.11.1998, Kok. 1998, s. I-7711, 29 kohta ja asia C-61/98, De Haan, tuomio 7.9.1999, Kok. 1999, s. I-5003, 42 kohta).

46 On niin ikään muistettava, että asetuksen N:o 1430/79 13 artiklan 1 kohdan toisessa alakohdassa annetaan komissiolle oikeus määritellä ne muut kuin A—D osassa tarkoitetut tilanteet ja edellytykset — jotka johtuvat olosuhteista, joissa ei ole kyse asianomaisen vilpillisestä menettelystä tai ilmeisestä laiminlyönnistä —, joissa ja joilla tuontitullien palauttamiseen tai peruuttamiseen voidaan ryhtyä.

47 Asetuksen N:o 3799/86 4 artiklan 1 kohdassa määritetään erityistilanteet, jotka johtuvat olosuhteista, joissa ei ole kyse asianomaisen vilpillisestä menettelystä tai ilmeisestä laiminlyönnistä, ja joissa haettu palautus tai peruuttaminen on mahdollinen, ja 2 kohdassa tilanteet, jotka eivät sellaisenaan muodosta riittävää perustetta sallia jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten myöntää peruutusta tai peruutusta.

48 Asetuksen N:o 3799/86 4 artiklan 2 kohdan c alakohdan osalta puolestaan on huomattava, että säännöksen mukaan "sellaisten asiakirjojen esittäminen vilpittömässäkään mielessä tullietuuskohtelun myöntämiseksi vapaaseen liikkeeseen luovutetuille tavaroille, joiden osalta myöhemmin todetaan, että ne olivat vääriä, väärennettyjä tai pätemättömiä tämän tullietuuskohtelun myöntämiseksi", * ei ole riittävä peruste sallia jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten myöntää poistoa tai palautusta.

49 Asianosaiset ovat yksimielisiä siitä, että tämän tapauksen olosuhteet eivät ole sellaiset, että kyseessä olisi kantajan vilpillinen menettely tai ilmeinen laiminlyönti. Tämän vuoksi on ainoastaan tutkittava, täyttyvätkö ensimmäistä ehtoa tarkoittavat edellytykset, eli onko kyseessä erityistilanne.

50 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan asetuksen N:o 1430/79 13 artikla on tarkoitettu sovellettavaksi silloin, kun ne olosuhteet, jotka kuvaavat talouden toimijan ja hallintoelimen välistä suhdetta, ovat sellaiset, ettei olisi kohtuullista antaa tämän toimijan kärsiä vahinkoa, jota hänelle ei tavanomaisessa tilanteessa olisi aiheutunut (asia 58/86, Coopérative agricole d'approvisionnement des Avirons, tuomio 26.3.1987, Kok. 1987, s. 1525, 22 kohta; asia T-42/96, Eyckeler

* Suomennettu yhteisöjen tuomioistuimessa, koska EYVL:ssä ei ole julkaistu suomenkielistä tekstiä.

& Malt v. komissio, tuomio 19.2.1998, Kok. 1998, s. II-401, 132 kohta; asia T-50/96, Primex Produkte Import-Export ym., tuomio 17.9.1998, Kok. 1998, s. II-3773, 115 kohta ja em. asia Mehibas Dordtselaan v. komissio, tuomion 77 kohta).

51 Samoin vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan komissiolla on harkintavalta tuontitullien palautusta koskevassa arvioinnissaan (asia T-346/94, France-aviation v. komissio, tuomio 9.11.1995, Kok. 1995, s. II-2841, 34 kohta), ja sen on tätä valtaa käyttäessään punnittava toisaalta yhteisön intressiä varmistaa tullisäännösten noudattaminen ja toisaalta vilpittömässä mielessä toimineen maahantuojan intressiä tavanomaisen liikeriskin ylittävän vahingon välttämiseen. Tämän vuoksi komissio ei voi palautushakemuksen perusteita tutkiessaan ottaa huomioon pelkästään tuojan menettelyä. Komission on yhtä lailla arvioitava oman, mahdollisesti virheellisen toimintansa vaikutusta tilanteen syntymiseen (em. asia Eyckeler & Malt v. komissio, tuomion 133 kohta ja em. asia Primex Produkte Import-Export ym., tuomion 116 kohta).

52 Näin ollen komission asiana on arvioida kussakin tapauksessa, onko esillä olevan kaltainen tilanne sovellettavassa yhteisön lainsäädännössä tarkoitettu erityistilanne.

53 Tässä tapauksessa CJL oli toimittanut sitoumusasiakirjat kantajalle. Kyseiset asiakirjat oli antanut NEC, jonka nimi mainittiin asetuksen N:o 2112/90 1 artiklan 4 kohdan ensimmäisessä luetelmakohdassa niiden viejien joukossa, jotka olivat allekirjoittaneet sitoumuksen, jonka komissio oli hyväksynyt. Lisäksi CJL:n laskuissa oli NECin nimi toimitettujen DRAM-piirien määrää vastaavasti. Nämä määrät vastasivat NECin mainitsemia määriä tavaroiden liitteenä olevissa sitoumusasiakirjoissa, jotka se oli toimittanut CJL:lle alun perin kantajalle tar-

koitettujen tavaroiden liitteeksi. Tämän ohella CJL:n laskut sisälsivät todistuksen siitä, että piirit olivat japanilaista alkuperää. NECin antamat sitoumusasiakirjat olivat vielä lisäksi yhtiön asiaan valtuuttamien työntekijöiden allekirjoittamia, ja kussakin asiakirjassa oli hintasitoumuksissa määrättyjen menettelyjen mukaisesti vaadittava vahvistus siitä, että tavarat oli "valmistettu ja myyty Euroopan yhteisöön vietäviksi".

54 Todellisuudessa kuitenkin CJL:n alun perin NECille tekemät tilaukset eräistä tuonneista yhteisöön peruutettiin. NEC ei silti pyytänyt takaisin kuutta sitoumusasiakirjaa, jotka se oli laatinut alkuperäistä tilausta varten CJL:lle, mistä pääteltiin, että CJL oli käyttänyt näitä samoja asiakirjoja petollisesti muiden NECin valmistamien DRAM-piirien toimittamiseen kantajalle. Tämän johdosta näiden asiakirjojen katsottiin olevan pätemättömiä, koska ne eivät koskeneet kyseisiä tuonteja.

55 Tältä osin on todettava, että maahantuoja on vastuussa sekä tuontitullien maksamisesta että tulliviranomaiselle esittämiensä asiakirjojen sääntöjenmukaisuudesta, eikä maahantuojan sopimuskumppanien epäasianmukaisen vehkeilyn haitallisia seurauksia voi jättää yhteisön kärsittäväksi. Se, että sitoumusasiakirjat osoittautuvat sittemmin pätemättömiksi, kuuluu maahantuojan toimintaan luonnostaan liittyviin ammatillisiin riskeihin (ks. vastaavasti em. asia Mehibas Dordtselaan v. komissio, tuomion 83 kohta). Lisäksi maahantuoja voi yrittää saada korvausta niiltä talouden toimijoilta, jotka ovat sekaantuneet sitoumusasiakirjojen petolliseen käyttöön. Säännöksistä perillä olevan huolellisen toimijan on myös otettava huomioon niihin markkinoihin, joilla se toimii, olennaisesti liittyvät riskit ja hyväksyttävä ne kauppaan tavanomaisesti liittyvinä haittapuolina (asia C-97/95, Pascoal & Filhos, tuomio 17.7.1997, Kok. 1997, s. I-4209, 57—61 kohta).

56 Kuten yhteisöjen tuomioistuin on edellä mainitussa asiassa Van Gend & Loos vastaan komissio antamassaan tuomiossa todennut (13 kohta), jälkikäteisiltä tarkastuksilta vietäisiin suureksi osaksi niiden hyödyllisyys, mikäli väärien asiakirjojen — tässä tapauksessa väärien sitoumusasiakirjojen — käyttö voisi yksinään riittää tullien peruuttamisen perusteeksi. Yhteisöjen tuomioistuin on niin ikään todennut, että päinvastaisesta ratkaisusta saattaisi seurata, että talouden toimijat toimisivat vähemmän huolellisesti ja että valtion varoista jouduttaisiin kantamaan riski, joka pääasiallisesti kuuluu talouden toimijoille (em. asia SEIM, tuomion 45 kohta).

57 Kuten yhteisöjen tuomioistuin on huomauttanut yhdistetyissä asioissa C-153/94 ja C-204/94, Faroe Seafood ym., 14.5.1996 antamassaan tuomiossa (Kok. 1996, s. I-2465, 114 kohta), talouden toimijoiden tehtävänä on ennakolta varautua tällaisiin riskeihin siten, että ne ottavat keskinäisiin sopimuksiinsa määräyksiä koskevat jälkikäteistarkastuksissa määrättäviä maksuja. Tässä tapauksessa kantaja on kuitenkin myöntänyt, että se ei missään vaiheessa halunnut puuttua niiden myyjien tai valmistajien valintaan, joiden kanssa CJL neuvotteli, taikka ottaa vastuuta valinnasta. Näin ollen on katsottava, että kantaja on ottanut riskin solmiessaan sopimuksen, jossa sille ei annettu hankintalähteiden valvontaoikeutta.

58 Tässä tilanteessa, kuten komissio aivan oikein korostaa, sellaisten asiakirjojen esittäminen vilpittömässäkään mielessä, jotka myöhemmin todetaan pätemättömiksi, ei ole tuontitullien palauttamiseen oikeuttava erityistilanne (ks. vastaavasti em. asia Van Gend & Loos v. komissio, tuomion 16 kohta; em. asia Eyckeler & Malt v. komissio, tuomion 162 kohta ja em. asia Primex Produkte Import-Export ym., tuomion 140 kohta).

59 Toisenlainen päätelmä, toisin sanoen erityistilanteen olemassaolo, tulee kyseeseen vain mikäli komissio tai tulliviranomaiset ovat syyllistyneet vakaviin lai-

minlyönteihin, jotka helpottivat sitoumusasiakirjojen petollista käyttöä (ks. vastaavasti em. asia Eyckeler & Malt v. komissio, tuomion 163 kohta ja sitä seuraavat kohdat sekä em. asia Primex Produkte Import-Export ym., tuomion 141 kohta ja sitä seuraavat kohdat). Onkin tutkittava, onko kantaja osoittanut tällaisten laiminlyöntien olemassaolon.

60 Tältä osin kantaja väittää komission laiminlyöneen velvollisuutensa säätää soveltuvista yksityiskohtaisista säännöistä hintasitoumusten asianmukaisen noudattamisen ja tehokkaan valvonnan varmistamiseksi. Kantaja katsoo, että komission olisi pitänyt verrata kaikkia niitä vientiin valmistettujen ja yhteisöön myytäväksi tarkoitettujen DRAM-piirien kauppoja, joista japanilaiset valmistajat olivat ilmoittaneet, myöhempiin tulli-ilmoituksiin, joita tavaroista oli tehty niiden luovuttamiseksi vapaaseen liikkeeseen yhteisössä. Kantaja painottaa, että ainoastaan komissio saattoi tehdä tämän varmennuksen. Se toteaa lisäksi, että jos komissio olisi noudattanut asianmukaisesti hintasitoumuksia koskevia valvonta- ja hallinnointivelvollisuuksiaan, sitoumusasiakirjojen petollinen käyttö olisi paljastunut paljon ennen kuin petollisesti toiminut CJL asetettiin selvitystilaan vuonna 1994.

61 Asianosaisten ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen istunnossa esittämiin kysymyksiin antamista vastauksista ilmenee komission tutkivan, noudatetaanko hintasitoumuksissa annettua viitehintaa sekä yhteisöön vietyjen DRAM-piirien hinnan että kokonaismäärien osalta näiden piirien niiden valmistajien, joiden hintasitoumukset on hyväksytty, antamien neljännesvuosittaisten kertomusten perusteella. Tämän lisäksi kyseisten valmistajien on puolivuosittain raportoitava kaikista yhteisöön suuntautuneista myynneistään. Nämä raportit tutkitaan sen varmentamiseksi, ettei hintasitoumusten osalta esiinny ilmeisiä ongelmia. Komissiolle ei siis anneta tietoja jokaisesta tuontitapahtumasta. Tämän johdosta ei ole menettelyä, jossa komissio voisi tavanomaisesti varmistaa, että yritysten laatimat sitoumusasiakirjat vastaavat todella tapahtuneita tuonteja.

62 Näin ollen ei ole kohtuullista edellyttää komissiolta, että se varmistaisi hintasitoumusten noudattamisen lisäksi myös kunkin sitoumusasiakirjan ja siihen liittyen tapahtuneen tuonnin vastaavuuden. Joka tapauksessa tällainen varmennus voisi perustua vain jälkikäteisiin tarkastuksiin.

63 Kantajan väitteet, joiden mukaan nyt esillä oleva tapaus on rinnastettavissa tapaukseen, joka oli esillä edellä mainitussa asiassa Eyckeler & Malt vastaan komissio sekä yhdistetyissä asioissa T-186/97, T-187/97, T-190/97—T-192/97, T-210/97, T-211/97, T-216/97—T-218/97, T-279/97, T-280/97, T-293/97 ja T-147/99, Kaufring ym. (tuomio 10.5.2001, Kok. 2001, s. II-1337), on hylättävä, koska näissä kahdessa tapauksessa asianhaarat olivat erilaiset kuin nyt esillä olevassa asiassa.

64 Ensinnäkin, edellä mainitussa asiassa Eyckeler & Malt vastaan komissio, komissio jättämällä valvomatta erään kiintiön käytön laiminlöi vakavasti velvollisuutensa varmistaa kiintiön asianmukainen soveltaminen ja huolehtia siitä, ettei kiintiötä ylitetä väärennettyjen todistusten avulla. Tämä velvollisuus johtui erityissäännöksistä sekä siitä, että ainoastaan komissiolla oli käytettävissään tarvittavat tiedot — tai mahdollisuus vaatia niitä — kiintiön käytön tehokasta valvontaa varten (em. asia Eyckeler & Malt v. komissio, tuomion 165—174 kohta). Lisäksi tuossa tapauksessa komissio olisi pystynyt antamaan kansallisille viranomaisille erityisen keinon havaita ajoissa väärennökset. Komissio myöskin laiminlöi reagoida aiemmin tehtyihin ilmoituksiin kyseessä olleen kiintiön ylittymisestä (175 ja 176 kohta).

65 Toiseksi edellä mainitussa asiassa Kaufring ym. vastaan komissio ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin johti erityistilanteen olemassaolon siitä, että ETY:n ja Turkin välisen assosiointisopimuksen määräysten soveltamisen valvonta oli komission puolelta puutteellista, sekä siitä, että "komissio oli laiminlyönyt

huolellisuusvelvollisuutensa, kun se ei mahdollisimman nopeasti ilmoittanut yhteisön maahantuojille (kantajat mukaan lukien) mahdollisista riskeistä, joille nämä altistuivat turkkilaista alkuperää olevien väritelevisioiden tuonnissa".

66 Nyt esillä olevassa tapauksessa komissio noudatti velvollisuuksiaan. Kantaja ei ole osoittanut, kuinka komissio olisi voinut havaita sitoumusasiakirjojen petollisen käytön tuonnin aikaan. Koska asiakirjat olivat aitoja, vaikka niitä käytettiinkin petollisella tavalla, ja koska komissio pystyi vertaamaan sitoumusasiakirjoja niitä vastaaviin toteutuneihin tuonteihin vasta jälkeenpäin, se ei olisi voinut estää niiden petollista käyttöä. Lisäksi asianosaisten antamien tietojen mukaan nyt esillä oleva tapaus on yksittäinen.

67 Näin ollen kantaja ei ole näyttänyt toteen, että komissio tai tulliviranomaiset olisivat syyllistyneet vakaviin laiminlyönteihin, jotka helpottivat sitoumusasiakirjojen petollista käyttöä.

68 Tämän vuoksi ainoa esitetty kanneperuste on hylättävä.

Oikeudenkäyntikulut

69 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 87 artiklan 2 kohdan mukaan asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeuden-

käyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Koska kantaja on hävinnyt asian ja vastaaja vaatinut oikeudenkäyntikulujensa korvaamista, kantaja on velvoitettava korvaamaan nämä oikeudenkäyntikulut.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIN
(neljäs jaosto)

on antanut seuraavan tuomiolauselman:

1) **Kanne hylätään.**

2) **Kantaja vastaa omista oikeudenkäyntikuluistaan, ja se velvoitetaan korvaamaan vastaajan oikeudenkäyntikulut.**

Vilaras Tiili Mengozzi

Julistettiin Luxemburgissa 4 päivänä heinäkuuta 2002.

H. Jung
kirjaaja

M. Vilaras
jaoston puheenjohtaja